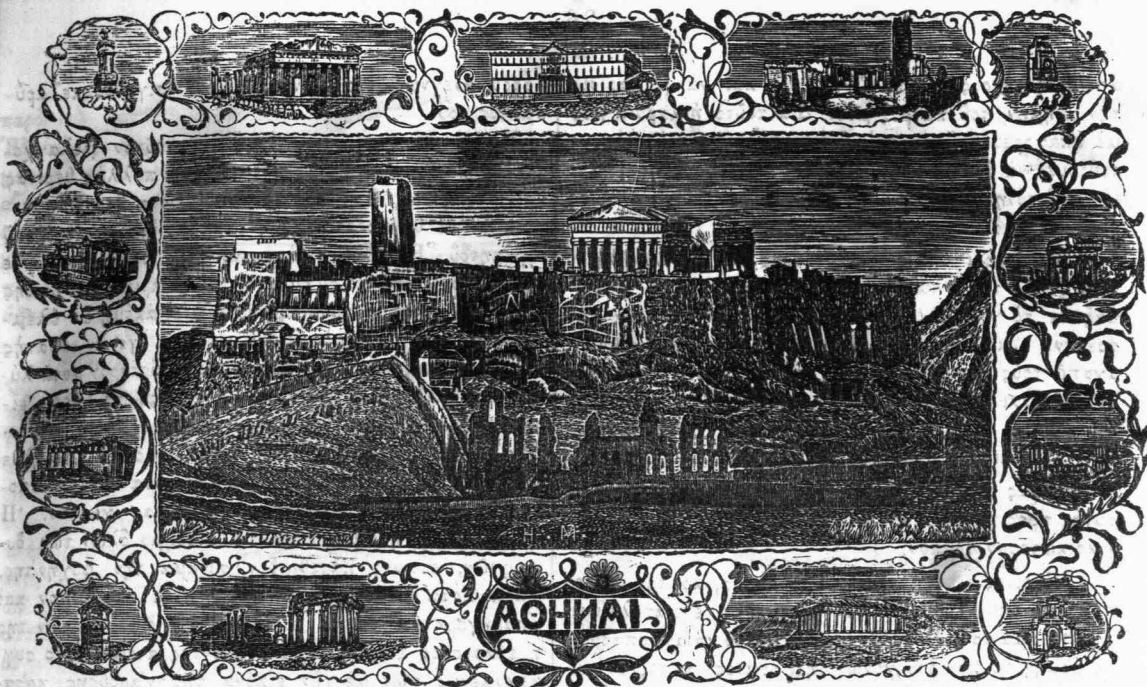

Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ι Κ Ο Ν ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

Φυλλάδ. 98.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος. Ε΄.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 45 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1854.

Η ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΣ ΜΗΤΗΡ ΗΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Υπό Γ. Γ.

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ

Υπό Π. Β.

—Ο—

— Ναι σημαίνει ἤδη ἡ ὥρα, καθ' ἣν πρέπει ν' ἀποχωρισθῶμεν· πρέπει νὰ σ' ἀφήσω ὡ ἀγαθὴ μου μήτηρ! ἀναχωρῶ ὅμως ὄχι τὸσον λυπημένος, καθότι εἶμαι βεβαίωτος, ὅτι εἰσκηνοῦσθαι αἱ εὐχαί μου, καὶ διὰ τὴν ἐπιζήσῃς δι' ἐμὲ καὶ δι' αὐτὰ τὰ ἀθῶα κοράσια. Ὅσῳ μεγάλη καὶ ἀν' ἦναι ἡ θλίψις, τὴν ὁποίαν ἐνδομύχως αἰσθάνομαι, πρέπει ν' ἀναχωρήσω. Ὁ καιρὸς ἐξαπατᾷ· εἰς τὴν ὁδοποιίαν μου δυνατόν νὰ χρονотριβήσω περισσότερο ἀφ' οὗ προΐδον· ὑγείαινε λοιπόν, ὑγείαινε καὶ ζῇ· εὐτυχής.

— Μίαν στιγμήν ἀκόμη, ἀνεβόησε τότε ἡ μήτηρ· καὶ λαβοῦσα αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸν εὐεργετὴ ἐπὶ τοῦ στήθεος καὶ τὸν κατέδρεχε μὲ τὰ δάκρυά της.

— Ἔχε τὴν εὐχὴν μου, ἀγαπητέ μοι Ἐδμόνδε, εἴθε ὁ πολυεὐσπλαγγνος Θεὸς νὰ σὲ προστατεύσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον, καθὼς μέχρι τοῦδε, εἰς πλείστας ἐπικινδυνωδεστάτας περιστάσεις! Εἴθε διὰ παντὸς νὰ ἐπιβλέπῃ εὖτος υἱὸν τοσοῦτον ἀγαπητὸν εἰς τὴν ψυχὴν μου! Ὑπαγε, ἀκριβέ μου υἱέ, ἔνθα ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθήκον σὲ προσκαλοῦσιν. Ἔσο πάντοτε ἀγαθός· μεταχειρίζου ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἀδελφούς· μάνθανε ἀπὸ τὸν μέγιστον τῶν ἡγεμόνων, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ὑπηρετεῖς, νὰ ᾗσαι γενναῖος εἰς τοὺς κινδύνους καὶ καρτερικὸς εἰς τὰς δυστυχίας. Αἱ Ἔσο . . . Ἔσο τοιοῦτος, ὁποῖος ἐγένετο ὁ πατήρ σου!

Ἐνταῦθα ἡ φωνὴ τῆς κατὰ μικρὸν πνίγεται· τὰ δάκρυά της καταπίπτουσιν ἀσθονώτερα, καὶ αἱ δύο θυγατέρες τῆς κλαίουσι μετ' αὐτῆς.

— Αὕτη ἡ εὐχή, ἐπανελάβην εἶναι ἡ πολυτιμωτέρα, ἡ μόνη μου εὐλογία· ἐκτὸς ταύτης, τὸ ἠξέυρεις, ἀγαπητέ μοι Ἐδμόνδε, ὀλίγον μοι μένει, οἶμοι! νὰ ὀλίγον νὰ σοὶ δώσω!

— Εἴθε νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ εὐχή σου αὕτη, τὴν ὁποίαν μετὰ χαρὰς δέχομαι, ἀξιοσέβαστέ μοι μήτηρ, καὶ τὸ ὀλίγον τοῦτο θέλει εἶσθαι τὸ πᾶν διὰ τὸν υἱὸν σου! Κρουνοὶ δακρύων κατέρρευσαν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ νέου, ἐνῶ ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους· «Τὶ δὲν ἐκείμετε δὲ ἐμὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας μου; Ἐγὼ

ἀπαίρους λόγους νὰ σὰς εὐγνωμονῶν καὶ νὰ μακαρίσω τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς μου. Διὰ τοῦτο ἡ καρδία μου μὲ ὑπαγορεύει, ὥστε, πρὶν ἢ ἐγκαταλείψω τοὺς τόπους τοῦτους, νὰ ὑπάγω νὰ χύσω δάκρυα τρυφερότητος καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ τάφου, ἐνθα ἐκεῖνος ἀναπαύεται διαπαντὸς ἐν εἰρήνῃ.

« Ἀμφότεροι ὑμεῖς ἐνεπνεύσατε εἰς τὴν ψυχὴν μου τὸ αἶσθημα τῆς γλυκείας φιλανθρωπίας· ὑμεῖς μ' ἐδίδαξατε τὸ γινώθαι σαυτὸν, καὶ τὸ ἐκτιμᾶν τὴν ἀρετὴν. Διὰ τοῦ παραδείγματός σας ἐδιδάχθην ν' ἀγαπῶ τοὺς ἑμοίους μου. Ἄ, ἀγαθὴ μου μήτηρ! ὅση καὶ ἀνῆλπι ἡ παραλυσία τῶν ἡθῶν καὶ ἡ διαφθορά τοῦ αἵματος, ὃ Ἐδμόνδος τελευτᾷ νὰ σοὶ τὸ ὑποσχεθῇ, θέλει εἶσθαι πάντοτε ἀξίός σου υἱός »

Συνάψας τότε ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, καὶ ἀνατείνας αὐτάς, πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ τὸν ζωηρότερον καὶ κατανοητικώτερον τρόπον,

« Ἐκεῖνος εἶπε, τὸν ὅποιον τεβόμεθα, καὶ τὸν ὅποιον πάντοτε ἐπικαλούμεθα, δὲν θέλει μᾶς ἐγκαταλείψει· κ' ἐν τῇ ἁμαρτανία αὐτοῦ καὶ ἀποσταθείς μὲ ὁρμὴν ἐκ τῶν βραχιόνων τῆς εἱμένης κατεῖχον αὐτὸν σφιγνὰ, ἐναγκαλιζέται τὰς δύο ἀδελφάς του Ἀννὰν καὶ Μαρίαν, αἱ ὁποῖαι κατ' οὐδένα τρόπον ἤθελον νὰ τὸν ἀρτίωσι, σφίγγει τὴν χεῖρα τῆς καλῆς τροφῆς, ἥτις εἶχε λάβει πᾶσαν φροντίδα δι' αὐτὸν ἐκ νηπιότητος, καὶ ἡ ὁποία περιέμενεν ὅσον οὕτω ἀνταμοιβὴν τῆς εὐνοίας του, καὶ παρὰ μὲ ταχύτητα κεραυνοῦ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου. Ἐντεῦθεν, μ' ὀφθαλμοῖς θαυμάσιοντα εἰσέτι, ῥίπτει ὀπίσω ἕν βλέμμα· περιλυπὸς καὶ σιωπηλὸς ἀπευθύνει τὸ τελευταῖον ὑγείαινα πρὸς ἐκεῖνους, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἄρτι εἶχεν ἀποχωρισθῆ· μετὰ ταῦτα διατρέχων τὴν στενωπὸν, τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τοῦ χωρίου εἰς τὸ κοιμητήριον, σταματᾷ, ἀφοῦ πορευομένως εἶχε στρέψει ὀπίσω τὰ βλέμματά του, καὶ τέλος ἀπόλλυται μετὰ τῆς σιγῆς δάκτους τινὲς τὴν προσεληθῆσαν, τὴν ὁποίαν ἐπροσπάθει διαπαντὸς νὰ ἐπανιδῇ.

Ἡ δὲ μήτηρ καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἔμενον ἀκίνητοι. Ὁ πικρὸς οὗτος ἀποκαιρετικὸς ἐγένοντο ἐν καιρῷ νεφελοῦς τινος πρωῒας, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ὀκτωβρίου. Σκοτεινὰ νέφρη ἡθροίζοντο εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ πλησιοχώρου λόφου, καὶ ἐσχίζον τὰς μεμαρτυμένους καλύβας. Οὐδεμίαν ἀκτίαν τοῦ ἀνατέλλοντος ἥλιου, οὐδεμίαν ἐσθινὴν λάμψιν ἐφώτιζε περίεξ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀλλὰ μόνον ὠχρὸν φῶς διεχάραττεν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ἡ ἀνὰ τὴν τοῦ ἡλίου σκοτεινὸν πέπλον ἐξέτεινετο μακρόθεν, καὶ ἐκάλυπτε τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς ὄρημακούς.

Τὰ πικρὰ δὲν ἔπαινον, ὡς συνήθως πράττειν κατὰ τὴν ἀντολήν, μειδιῶντες τῆς ἡρᾶς. Τὰ ἀρμονικὰ κελελευμένα τῶν δὲν ἀνῆλχον μετὰ τῶν κλόνων τοῦ μεταφύτου δάσους, περικυκλωμένον ἀπὸ τὰς ὕψις μους ἐλάτας, αἵτινες ἐξετεινόντο ἀριστερόθεν τοῦ λόφου. Τὸ πᾶν ἐν τῇ φύτει εἶσιγα, τὸ πᾶν ἦτο μελαγχολικὸν καὶ λυπηρὸν. Μόλις δὲ ἡθύνάτο τις νὰ διακρίνῃ θεῖς ὅθεν τὸ ἐπιβόλιον τοῦ ναοῦ καὶ τὸ ὕψηλόν κωδωνοσχεπὶόν του, καὶ ν' ἀνακαλύψῃ ἐπὶ χαμηλώτερα τὸ μέγα καὶ τερπνὸν ἐκεῖνο χωρίον, τὸ ὅποιον κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου, καὶ τοῦ ὁποίου εἰς πεδινὰ πέτα· εἰς θελητικώτατα πεποιτικλμένοι ὑπὸ πυκνῶν καὶ πασσάλων θάμνων. Ὁ δὲ μικρὸς ῥύαξ, ὅστις ἐβόρειεν οὕτω γλυκῶς εἰς τὰς ὑπορείας τοῦ προμνηθέντος

λόφου, ἀνεγνωρίζετο μόνον διὰ τοῦ σιγανοῦ κειαρόσματος του.

Εἰς τὸν τόπον τοῦτον, τὸν ἥδη τοσοῦτον μελαγχολικόν, ἡ τεθλιμμένη οἰκογένεια διήλθε πολλὰς θερινὰς ἐσπέρας ἡβώας. Τὴν προτεραιάν μάλιστα ἦτε Κλημεντίνα καὶ αἱ θυγατέρες ἐκλήθητο εἰς τὸ δάτος μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ Ἐδμόνδου, ἀπέναντι τῆς σελήνης, ὥστε πρόσφατος ἀνάμνησις ἡῦξανε τὴν πικρίαν τῆς λύπης των. Ἡ μήτηρ ἀναστεναζοῦσα ῥίπτει ἀκόμη ἐν βλέμμα πρὸς τὴν στενωπὸν ὅθεν ὁ υἱὸς τῆς ἔγεινεν ἀφανής· εἰς τὰ ὄμματά της, καὶ ἀναλαμβάνει ὕστερον μετὰ λύπης καὶ βραδύτητος τὴν ὁδὸν τοῦ χωρίου, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀφήσει τὴν πρωῒαν διὰ νὰ συνοδεύσῃ τὸν Ἐδμόνδον. Πλὴν ὅποια τῇ ἐφάνη ἡ οἰκία, ὅταν ἐπανῆλθε περιλυπὸς καὶ μόνη! Ἐκλήθητο κλαίονσα εἰς τὴν ἀποτέραν καὶ μελαγχολικώτεραν τῆς οἰκίας γωνίαν. Ἡ ἀδυναμία τῆς ἥτο μεγίστη. Τὸ αἶσθημα ὄλων τῶν δυστυχιῶν, αἵτινες κατεβλήδον συνάμα τὴν ψυχὴν τῆς, ἀπεκαθίστα αὐτὴν μᾶλλον παρὰ ποτε περιλυπὸν καὶ ἀπαρηγόρητον. Εἰς τὸν κλύδωνα τῶν διαλογισμῶν τῆς ἡ εὐάρεστος εἰκὼν τοῦ παρ' λθόντος ἀνεμυγνύετο συγκεχυμένως πῶς μὲ τὴν εἰκόνα τῆς παρούσης καταστάσεώς της, καὶ ἐσχημάτιζε σκηρὴν λύπης τοσοῦτω μᾶλλον δυσάρεστον, ὅση ἡ ἀντιθεσις ἡῦξανε τὴν πικρίαν της. Εἰς μάτην ἐπροσπάθει νὰ ὑπερνήκησῃ τοσαύτας θλίψεις, ἀποβλέπουσα εἰς τὰς θυγατέρας της, ἐπὶ τῶν ὁποίων προσήλωσε φιλοστόργως τὰ βλέμματά της, καὶ τῶν ὁποίων νήδυμος ὕπνος κατεῖχε τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ βαθὺ σκότος τῆς νυκτὸς καὶ ἡ ἐντύπωσις τῆς ἐσπερινῆς αὔρας ἐπενήργησαν τοσοῦτον ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν τρυφερῶν νεύρων των, ὥστε, κεκρυμμένα ἀπὸ τῆς λύπης καὶ τῆν ἀγρυπνίαν, ἀφοῦ διήλθον μέρος τι τῆς νυκτὸς μετὰ τοῦ Ἐδμόνδου, ἀπεκοιμήθησαν, καθ' ἡ στιγμὴν ἡ μήτηρ των τὰς ἐθεώρει μὲ τοσαύτην λύπην. Τὰς ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της, τὰς ἔφεραν ἐπὶ τῆς κλίνης, καὶ τὰς ἐθεώρησαν ἐπὶ πολὺ ἐν σιωπῇ, ἀναζητοῦσα εἰς τὰ πρόσωπά των τὸ τοῦ συζύγου της, καὶ καταβρέχουσα αὐτάς μὲ δάκρυα.

Καταβεβλημένη ἀπὸ τὴν θλίψιν ἀνέτεινε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐρρίφθη γονυπετῆς ἐπὶ τινος ἀνακλιντροῦ, κειμένου εἰς τὰ πλάγια τῆς κλίνης· ἡ πικρία τῆς διεχούης εἰς κατανοητικὴν τινα δέησιν, ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν Ὑψίστον μετὰ πίστεως καὶ δυνάμεως· γλυκεῖα μελαγχολία κατέλαβεν αὐτὴν· τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν ἡσθάνθη ν' ἀναζωπυροῦται εἰς τὴν ψυχὴν τῆς σπιυθῆρ τις ἐλπίδος. Ἐντεῦθεν ἡδυνήθη νὰ ἐξετάσῃ τὸ μέλλον μὲ βλέμμα ἡρεμὸν καὶ γαληνιαῖον.

Ἡ Κλημεντίνα (οὕτως ὠνομάζετο ἡ ἀγαθωτάτη αὕτη γυνὴ) εἶχεν ὑποφέρει πρὸ ἑξ ἡρῆ μηνῶν ἀπάσας τὰς δυστυχίας, ὅσαι δύνανται νὰ καταβλήσῃσι τὸν ἀνθρώπινον διόν. Παρὶ τὸ τριακοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας της, ὠχρὰ, ἰσχνή, ἀδύνατος, ἀνεβρώμενη ἀπὸ βαρεῖαν τινὰ ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν εἶχε προξενήσει ὁ θάνατος τοῦ ἀγαπητοῦ συζύγου της, καὶ κατὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀδυναμία κράτις τῆς μόλις ἀντέσχευ.

Ὁ ἐφιμέριος τοῦ χωρίου ἐκεῖνου καὶ ἡ ἀξιότιμος αὐτοῦ ἀδελφὴ, συγκινηθέντες ὑπὸ τοσοῦτων δυστυχιῶν καὶ τοιαύτης ἀρετῆς, συνέλαβον πρὸς τὴν Κλημεντίναν εἰλικρινῇ καὶ τρυφερᾶν φιλίαν, βλέποντες αὐτὴν προσεγγίζουσαν εἰς τὸν θάνατον, ἀσχολουμένην ἀποκλητικῶς διὰ τὰ τέκνα της, καὶ μὴ εὐχομένην ἄλλο

παρὰ νὰ ἐπανιδῇ ἀκόμη μίαν φοράν τὸν ἀγαπητὸν Ἐδμόνδου, ἀξιωματικὸν ὄντα τότε εἰς ἓν τῶν συνταγμάτων, τὰ ὁποῖα κατείχον τὴν Σιλεσίαν. Ὁ ἀγαθὸς οὗτος γέρον ἐγραψε πρὸς τὸν στρατηγόν, ἐξοικονίσας αὐτῷ μὲ τοσαύτην ζωηρότητα τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας ταύτης, ὥστε, κατανυχθεὶς ἀπὸ τοιαύτην περιγραφὴν, ἐπέτρεψε τῷ Ἐδμόνδῳ δεκαήμερον ἀδειαν.

Ἀπαρηγόρητος εἰσέτι διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, καὶ ἀπηλπισμένος διὰ τὸν κίνδυνον τῆς μητρὸς, ὁ καλὸς ἐκεῖνος νέος ἔσπευτε μὲ μεγίστην ταχύτητα. Ἐδρε δ' αὐτὴν ἐν τῇ ἐπανόδῳ του εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε δλίγον ἤλπιζε περὶ τῆς θεραπείας τῆς. Ἡ θεῖα Πρόνοια ὅμως, ἥτις εἰς πολλὰς περιστάσεις εἶχε ῥίψει τὴν Κλημεντίαν εἰς τοιοῦτον βίον ἀβίωτον, πλὴν ἥτις μολαταῦτα τὴν ὠδήγει μὲ τοσαύτην ἀγαθότητα καὶ ἐπιθυμίαν, τὴν διέσωσεν εἰς τὴν περιστάσιν ταύτην διὰ τὰ δυστυχῆ τέκνα τῆς. Ἡ γενναίότης αὐτῆς ἀνενοῦτο μὲ τὴν ἀνδρείαν τῆς. Συνήνεσε δὲ οὐ μόνον νὰ ζήσῃ, ἐπειδὴ οὕτως ἠδδόκησεν ὁ Θεός, ἀλλ' ἀπεφάσισε προὔτι νὰ ὑποφέρει μὲ καρτερίαν τὸ δαρύντατον φορτίον ἀθλίας ζωῆς, φερομένη τυφλῶς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Προνοίας, ὅσον σκοτεινὴ καὶ ἂν ἤθελε τῇ φανῇ. Ἀπεφάσισε τέλος πάντων νὰ ὑπομείνῃ εἰς τὸ πεπρωμένον τῆς, χωρὶς ὁμως νὰ προξύνῃ καὶ νὰ φοβηθῇ αὐτό. Ὁ δ' Ἐδμόνδος, ὅστις ἠυλόγει τὸν θεὸν διὰ τὴν παρ' αὐτοῦ δωρηθεῖσαν ζωὴν τῇ προσφιλεῖ μητρὶ αὐτοῦ, ἀπεδέχθη τὴν εὐεργεσίαν ταύτην ὡς νέον δῶρον τῆς ἀγαθότητος του. Ἄμα δ' ἐξεπλήρωσεν ἅπαντα τὰ εἰκὰ καθήκοντα, ὅσα δύναται νὰ ὑπαγορεύσῃ καρδία ἀγαθοῦ υἱοῦ, ἀνεχώρησεν ἡσυχος καὶ ἐμπλεὲς ἐλπίδων.

Ὁ ἀποθανὼν σύζυγος τῆς Κλημεντίας, ἦτο λοχαγὸς εἰς τὸ σύνταγμα Χ. Φ. Εἰκοσιεπταετῆς ὢν, ἦτον εἰσέτι ὑπολοχαγός, ὅταν ἐγνώρισε τὴν θεῖαν ταύτην γυναῖκα, ταξιδεύων εἰς τὴν Σαξωνίαν, ὅπου ἐπῆγαινε νὰ ἐπισκεφθῇ φίλον του, ἀνατραφέντα μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον. Ἡ μήτηρ τοῦ Γουερστόρφ, μία ἀπὸ τὰς εἰλικρινεστέρας φίλας τῆς Κλημεντίας, ἥτις τὴν ἀγάπα μὲ ὑπερβολὴν εἶχε συνομιλῆσαι περὶ πολλὰς μετὰ τοῦ νέου Λινδοῦ περὶ τῶν ἐξόχων προτερημάτων τῆς φίλης τῆς, καὶ τῷ εἶχεν ἐμπνεύσει ἀνεπαίσθητως μεγίστην ἐπιθυμίαν νὰ τὴν γνωρίσῃ. Πλὴν ἡ ἐκ πρώτης ὄψεως ἐντύπωσις ὑπερέβη πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ὑπαγορεύσῃ ἡ φιλία. Ἐκθαμβος, καταγοητευμένος ἀπὸ τὰς θελκτικὰς χάριτας τοῦ προσώπου τῆς, ὡς νὰ μὴ εἶχεν ἀκούσῃ ποτὲ νὰ ἐμιλῶσι περὶ αὐτῆς, τὴν ἐθεώρει ἀσκαρδαμυκτεῖ. Φυσιογνομία τοσοῦτον γλυκεῖα, ὅσον εὐάρεστος, βλέμμα διὰφυρον καὶ συμπληθητικόν, σωροσύναι τελεία, ἡνωμένη μ' εὐπροσηγορίαν ἐλευθέραν καὶ εὐάρεστον, τοιαῦτα ἦσαν τὰ προτερήματα τῆς Κλημεντίας. Εὐγενὲς καὶ κομψὸν ἀνάστημα διέκρινον αὐτὴν ἀπὸ τὰς συνήθεις καλλονάς. Ὅτι δ' ἀπεκαθίστα αὐτὴν εἰς μᾶλλον ἀξίεραστον ἦτον, ὅτι σύμπασα ἡ ἐξωτερικὴ μορφή ἀπεικόνιζε τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς τῆς.

Ἐλαβεν ὑψηλὴν ἀνατροφήν τὸ πνεῦμά τῆς ἦτο προικισμένον διὰ πολυεῖδων καὶ βασιμῶν ιδεῶν. Ἐμφυτος κλίσις πρὸς πᾶν ὅ,τι ὠφέλιμον καὶ καλόν, φυσικὴ τῆς ῥοπὴ πρὸς τὴν ἀπλότητα τὴν προέτρεπεν ν' ἀποσφύρεται πᾶσαν πρόσκαιρον ἡδονήν. Καὶ μολοντί μὲγιστὴ εὐαισθησία ἀπεκαθίστα αὐτὴν πάσης ἄλλης ἐπιδεδεικνυμένης

τρυφερῶν ἐντυπώσεων, μολοντοῦτο ἀπέφυγε πᾶν ὅ,τι ἡδύνατο νὰ τὴν ἐξάψῃ ἢ νὰ κινήσῃ τὴν συμπάθειάν τῆς.

Ὁ πατὴρ τῆς, ὅστις δὲν εἶχεν ἄρρενα, καὶ ὅστις τὴν ἀνέτρεφεν μόνος του, ἐπροσπάθησε νὰ τῇ ἐμπνεύσῃ, ἀπ' αὐτῆς τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας, μεγίστην γενναίότητα. εἰς τὰς θλίψεις, φυσικὰς τε καὶ ἡθικὰς. Βίαια μικρὸς φόρος, ἔλεγε, ὅν πληρόνομενεῖς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ ὅστις δύναται νὰ λάβῃ ἀνακούρσιον ἐξαιρέτα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς γενναιότητος. Ὁ φιλόστοργος οὗτος πατήρ, ὁ μόνος προστάτης καὶ ὁ εἰλικρινέστερος φίλος ἐπάσχισε νὰ ἀναθρεψῇ αὐτὴν καθ' ὅλα ἀνωτέραν τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ νὰ τῇ ἐμπνεύσῃ τοσοῦτον ἐκ τῆς ἀληθοῦς καὶ γνητῆς φιλοστορίας, ὅσον ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ μία γυνή, χωρὶς νὰ φαίνεται δοκητίστος. Μολοντί πρόωρα εἶχε στερηθῇ τὴν μητέρα τῆς, μολοντοῦτο εἶχεν ἀποκτήσῃ παρ' αὐτῆς ἅπασας τὰς ἐξῆς φιλοπόνου καὶ αὐστηράς οἰκονομίας, καὶ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἐκπληροῖ ἀκριβῶς τὰ καθήκοντά τῆς διὸ εἰς ἡλικίαν τρυφεραν εἰσέτι, ἡ Κλημεντία ἠδυνήθη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μήτηρ εἰς τὰς δυνωτέρας ἀδελφὰς τῆς, τῶν ὁποιων ἡ ἀνατροφή, ἡ ἀσθένεια, καὶ τέλος πάντων ὁ θάνατος εἶχον ἀναμίξει μετὰ πολλῆς θλίψεως νὰ ἡδονικὰ καὶ ζωηρὰ αἰσθήματα τῆς νεότητος. Ὅλιγον ὕστερον, ἀφοῦ ἐνησχολήθη εἰς τοιαῦτα ἐπίπουνα καθήκοντα, ἐνεφανίσθη πρώτην φοράν εἰς τὰ ἀνυπόμονα ὄμματα τοῦ νέου Λινδοῦ. Ἐξῆλθεν εἰς τὴν αἵθουσαν τῆς κυρίας Γουερστόρφ, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς φίλης τῆς. Ἡ ὁμήγουρις ἦτο πολυπληθής. Ἄπαντες οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τῆς οἰκίας ἦσαν ἐκεῖ συνηθροισμένοι. Ἡ Κλημεντία, καὶ τοὶ σφόδρα δειλὴ, ἔνεκα τῆς στενῆς μετὰ τῆς κυρίας Γουερστόρφ φιλίας, ἐνεβαθρύνθη νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν πολυπληθεῖ ἐκείνην ὁμήγουριν μὲ τὴν φυσικὴν τῆς εὐγένειαν. Ὁ δὲ νέος Λινδοῦ προκατεληγμένος ἦδη, μόλις τὴν ἶδε, καὶ ἐτρώθη ὑπὸ ἔρωτος τοιοῦτου, ὥστε συνέδεσε μετ' αὐτῆς ἀδιαρρήκτους δεσμούς συμπάθειας. Ἡ πλήρης χάριτος συναναστροφή τῆς, ὁ ἀξίεραστος τρόπος, ἡ ἐλευθεριότης καὶ ἡ εὐγενὲς ἀπλότης τοῦ φέρεσθαι, πάντα ταῦτα συνέτεινον εἰς τὸ νὰ τὸν καταγοητεύωσιν. Τὸ αἰσθημά του ἦτο ζωηρόν καὶ ἡ ἀπόφασίς του σταθερά, καὶ μετὰ ὅλα μνηῶν εὐάρεστον διατριβὴν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, δὲν ἤρξε καθόλου τὴν Κλημεντίαν μέχρις οὐ ἔγεινε σύζυγός τῆς.

Ἄν καὶ δυσκολώτατον ἦθελεν εἶσθαι εἰς ἀξιωματικὸν πρῶσον νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν νὰ νυμφευθῇ, ὅταν μάλιστα ἡ προῖξ δὲν ἦναι τὸ πρῶτον ἐλατήριον τοῦ τοιοῦτου δεσμοῦ, ὁ νέος Λινδοῦ, ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν προΐσταμένων του, εὐκόλως ἔλαβε τὴν ἀδειαν. Πλὴν μόλις ὁ γάμος ἐτελέσθη, καὶ ὁ πατὴρ τῆς Κλημεντίας ἀπέβιασεν ἐξ ἀποπληξίας. Ὁ δὲ τόπος, ὃν κατέκει, ὡς εὐγενὲς φέουδον, ἐλάγχχανεν εἰς τὸν νεώτερον ἀδελφόν του. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, χαρακτήρος ἀποτροπαίου καὶ ἀπροσίτου, μείνας κηδεμὼν τῆς Κλημεντίας, ἐνόσφει αὐτῇ ἦτον ἀνῆλιξ, δὲν ἐνέκρινε τὸν γάμον τῆς. Παροξυνθεὶς δὲ, διότι αὐτὴ δὲν ἠκολούθει τὰς συμβολὰς του, τὴν ἐπέπληττε σχεδὸν καθ' ἑκάστην, καὶ τὴν ἐδοκίμαζεν ἐπικρώς. Ἡ κυρία Γουερστόρφ, φίλη νηπιόθεν, ἦτον ἡ μόνη παραμυθία εἰς τοιαύτας δυσχερεῖς περιστάσεις. Μετ' αὐτῆς ἡ Κλημεντία ἐθάρνηε τὸν θάνατον τοῦ ἀγαθοῦ πατρὸς, καὶ τὴν ἀδικίαν τοῦ σκληροῦ θεοῦ τῆς, μέχρις οὐ ἀπεφάσισε νὰ συζευχθῇ μετὰ τοῦ Λινδοῦ, μετ' οὐ ἀδυνατοῦμεν νὰ εἰπώμεν πόσον ἐστάθη εὐτυχία.

Ὁ Κύριος Λινδοῦ ἦτον ὥρατος ἀνὴρ, ἡ δ' ἐξωτερικὴ μορφή ἦτο τὸ ἐλάχιστον τῶν προτερημάτων του. Πνεῦμα εὐθὺ καὶ ζωηρόν, φαντασία μεγίστη, ἐξοχος ἐγγλωττία καὶ πραότης ἀπεκαθίστων αὐτὸν τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀξιαγάπητον, καθόσον ἦτον ἡ μόνη τέρψις τῆς συναναστροφῆς. Εὐγενὴς καὶ εὐαίσθητος καρδιά, ψυχὴ ἐπεικὴς, πραγματικὴ ἐλευθεριότης καὶ εὐάρεστος ἀπετέλουν τὸν καλλήτερον φίλον. Μὲ ψυχὴν τοσοῦτον ἐρασίαν καὶ τρυφεράν δὲν ἐδύνατο οὗτος νὰ ἦναι ἐκ τύχης ὁ καλλήτερος σύζυγος ;

Ὁ ἔρωσ δύναται νὰ γεννηθῇ πρὸ τῆς τιμῆς, πλὴν δὲν δύναται ἄνευ αὐτῆς νὰ ὑπάρχῃ. Ἡ τιμὴ εἶναι ἡ βᾶσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀδρότης ἐπιπρεμᾷ τοὺς στεφάνους πάντοτε νεαρῶς ὑπὸ ῥόδων καὶ ἐλιχρύσων.

Ἐξῆσαν ὀλίγα τινὰ ἔτη ἐν μεγίστῃ ὁμονοίᾳ καὶ καθαρᾷ εὐδαιμονίᾳ· ἡ δὲ γαλήνῃ τῆς ψυχῆς των διαταράχῃ μόνον, ἕνεκα τοῦ θανάτου ἐνὸς υἱοῦ, τοῦ οὐοῦ ἡ κοινὴ λύπη ἐχρησίμευσε ἵνα συνδέσῃ ἔτι μᾶλλον τοὺς δεσμούς των, καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν ὁμονοίαν των τρυφερωτέραν εἰς τὸ μέλλον. Ἡ ἀνατροφή τῶν ἐπιζησάντων τέκνων ἐπησχόλει ἀμφοτέρους διηνεκῶς μὲ τὴν μεγαλητέραν εὐχαρίστησιν· ἡ δὲ ἐνασχόλησις αὕτη ἦτο τοσοῦτῳ μᾶλλον γλυκυτέρα, καθόσον ἐνεπνέετο ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, καὶ ἔτεινε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Ἀμφότεροι ἐτιμῶντο παρ' ὅλων, καὶ ὑπολήπτοντο καὶ παρ' ἐκείνων, μετὰ τῶν ὁποίων πολλὰ ὀλίγην σχεῖσιν εἶχον. Ἡ Κλημεντίνα, οὔσα πολλὰ μετριόφρων, δὲν ἐκαυχᾶτο διὰ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν εἰς αὐτοὺς ἐνέπνεεν. Τῇ ὄντι, ἅπαντες ἐπεθύμουν τὴν συντροφίαν της, ἐξήτουν τὴν συναναστροφήν της, ἐγκωμιάζον τὰ προτερήματά της, πλὴν αὕτη πολλὰ ὀλίγον ἐπεθύμει τοιαύτας ἐπιδειξίσεις· ἀνεξήτει τὴν εὐδαιμονίαν ἐντὸς τῆς οἰκογενείας, καὶ ἐποικίλλε τὰς ἡδονὰς δι' ὅλων ἐκείνων τῶν διασκεδάσεων, τὰς ὁποίας θύνανται νὰ παρέξωσιν ἡ τε ἀνάγνωσις καὶ αἱ τέχναι. Εὐτυχὴς εἰς μονήρην βίον, ἀνησυχούσα ἐκ μόνῃς τῆς ἡσυχίας τῶν γλυκυτέρων δεσμῶν, ἀπέφευγε τὰς θορυβώδεις ἡδονὰς, καὶ τὴν ὑποχρέωσιν ἐντελῶν καθηκόντων, Ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ εὐτυχοῦς τούτου ζεύγους, καὶ τοι νέος εἰσέτι, εἶχε θέσιν δοκίμου εἰς τὸ σύνταγμα, ἐνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρτεν, εἰς τὸ ὅποιον οὐ πολλὴν ὑστερον προσεκλήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ χρεῖα του. Ὁ πόλεμος ἀπεχώρησε τότε τοὺς συζύγους, καὶ διέσπειρε τὴν ἐρήμωσιν τῆς οἰκογενείας. Ἡ Κλημεντίνα ἔζη πάντοτε ἐπὶ μᾶλλον μοναζούσα. Καθόλου ἀφωσιωμένη εἰς τὸν σύζυγόν της, διήρχετο τὸν καιρὸν φροντίζουσα πάντοτε περὶ αὐτοῦ ἀνησυχῇ κατὰ πᾶσαν στιγμήν, καθ' ἣν βραδέως, ἡ καθόλου δὲν ἐμάνθανεν εἰδήσιν τινα περὶ αὐτοῦ ἢ δὲν ἐλάμβανεν ἐπιστολὴν του, ὥς ἐσυνειθίξε πρότερον νὰ λαμβάνῃ συνεχῶς. Εἶχον παρέλθῃ ὀλόκληροι τρεῖς ἑβδομάδες, καὶ οὐδεμίαν ἐπιστολὴν εἶχε λαβεῖν, ἥτις νὰ διαχύσῃ σπινθῆρα τινὰ φωτὸς καὶ χαρᾶς εἰς τὴν ψυχὴν της. Ὅλιγον πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, μεθ' ὅπνον συχνάκις ὑπ' οὐρανῶν διασκοπιόμενον, εὗρεν ἐγειρομένη ἐπιστολὴν τινα ἐπὶ τῆς νυκτερινῆς τραπέζης. Ὅποια αἰσθήματα ἐλπίδος καὶ ἀνησυχίας ἀνάμικτα ἠρθάνθη, λαβούσα αὐτὴν εἰς χεῖράς της! μὲ πόσῃν ἀνυπομονήσει τὴν διέτρεξε! μόνος ὁ ἀγαπῶν δύναται νὰ ἐνοήσῃ ὅποιαν γλυκεῖαν καὶ ζωηρὰν συγκίνησιν ἠρθάνθη ἀναγινώσκουσα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς χαρποειᾶς εἰδήσεις περὶ τῆς υἱείας τοῦ συζύγου της,

καὶ πρόσκλησιν νὰ ἐνταμωθῶσιν εἰς Ἀ... ὅπως παρὰ χειμάσωσιν ἐκεῖ ὁμοῦ.

Τὸ ψῦχος ἦτο δριμύ, πλὴν τὴ δύναται ποτε νὰ κρατήσῃ τὴν ἀνυπομονήσιαν τρυφερὰς συζύγου ; Μετὰ δὲ κτὼ περὶ τοῦ ἡμέρας ἡ Κλημεντίνα ἤρχισε νὰ ὁδοιπορῇ μετὰ τῶν θυγατέρων καὶ δύο φίλων της, αἵτινες ἐποῆς ἐπορεύοντο πρὸς συνάντησιν τῶν συζύγων των. Ἡ ὁδὸς ἦτον ἐπίφοβος καὶ κεκαλυμμένη ὑπὸ χιόνων καὶ πάγων· καὶ ὅμως τὸ ταξειδίον των ἔγεινε πάνυ ἐσπευμένον, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἡ Κλημεντίνα εὐρέθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συζύγου της.

Διήλθον μῆνες τινες εἰς τὴν εὐχάριστον ἐκείνην εὐδαιμονίαν, ἥτις σταθερῶς συνώδεε τὴν ἑνώσιν των. Ἡ Κλημεντίνα εὐρίσκετο εἰς τὴν πατρίδα της, καὶ ἡ πατρίς εἶναι πάντοτε γλυκεῖα. Ἀπαίσιος διαλογισμοί, εἰν' ἀληθές, διεγερντο, ἵνα διαταραξῶσι τὴν χαρὰν των. Ἡ ἰδέα τοῦ προσεγγίζοντος ἀποχωρισμοῦ τοὺς ἐλύπει σφόδρα. Τοιοῦτον προκίσθηκα, κα τοι πάντοτε ἀπωθούμενον, παρίστατο εἰς τὴν φαντασίαν των, μέχρις οὗ δυστυχῶς ἠλῆθευτεν, ἀποχωρισθέντων σκληρῶς ἀμφοτέρων, καὶ μὲ μεγίστην τῆς ψυχῆς των θλῆψιν.

Εὐρίσκομένη ὀλίγα τινὰ μίλια μακρὰν τοῦ τῆς γεννήσεώς της τόπου, ἡ Κλημεντίνα ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν βεῖόν της, παρὰ τοῦ ὁποίου ὑπεδέχθη μὲ μεγίστην τιμὴν καὶ φιλοφροσύνην, καὶ ὥς τῶν ὁρίων συνεκινήθη σφόδρα. Περιῆλθεν ἅπαντα τὰ δωματία, ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ πύργου μὲ γλυκεῖαν τινὰ μελαγχολίαν· ἡ φαντασία της ἀνεπόλει πανταχοῦ τὰς χαριέσσας εἰκόνας τῶν σκηνῶν τῆς νηπιότητος. Ἡ τρυφερά των γονέων ἀγάπη, ἡ περιποίησις καὶ φιλοσοργία των, παρήσαν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς. Ἐκαστον τῶν ἀντικειμένων τούτων διηγείρεν ἐν αὐτῇ ἕν αἰσθημα, πᾶς τόπος μίαν ἀνάμνησιν καὶ μίαν εἰκόνα τοῦ παρελθόντος. Ἐνταῦθα μὲν ὁ πατὴρ της ἐσυνειθίξε νὰ γράφῃ, ἐκεῖ περιπατῶν ἐνουθετεῖ τὴν θυγατέρα του, ὥστε πανταχοῦ ἐβρίπτε ἐλέμα τρυφερότητος καὶ εὐγνωμοσύνης. Καὶ ὅμως, κα τοι τοσοῦτων εὐαρέστων ἀντικειμένων ἀνεπόλητεν ἡ Κλημεντίνα εἰς τὴν φαντασίαν της, δὲν διέμεινε ὅμως ἐν τῷ πύργῳ, εἰμὴ ὀλίγας τινὰς ἡμέρας. Ὁ χαρακτήρ τοῦ θείου της καὶ αὐτῆς εἶχον πολλὰ ὀλγὴν ἐμοιότητα, ὥστε νὰ ὁμοφωνήσωσιν ἐπὶ πολλὴν χρόνον. Ἀπροσδόκητῶς τις ἐπισκεψίς δύναται νὰ μεταβάλῃ διὰ μίαν στιγμὴν τὴν ἔξιν του, πλὴν αὕτη ἀναλαμβάνει πάραυτα τὴν ἰσχύν της· ὁ δ' ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ἀποτρόπαιος σκληρότης τοῦ θείου κατέθλιβον τὴν εὐαίσθητον καρδίαν τῆς Κλημεντίνας. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐκείσε διατριβῆς, αὕτη προσεκτῆσατο τοιαύτας ἐντυπώσεις, αἵτινες κατέστησαν αὐτὴν ἥττον παρὰ ποτε κυρίαν τοῦ ν' ἀρεθῇ εἰς τὰς θαμβώδεις καὶ ἀπατηλὰς τῆς πρωτεύουσας διασχύσε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν μοναξίαν, ἔθεν ἡ τοῦ συζύγου της ἐπιστολὴ τὴν εἶχε, ἀποσπάσει, ὅπου αἱ μόναι καὶ γλυτεῖαι τῆς ἐλπίδος χίμαιραι ἐγλύκαινον τὰ δεινὰ τῆς ἀπουσίας καὶ μοναξίας, καὶ ὅπου αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ ἀγαπητοῦ Λινδοῦ ἦσαν ἡ μόνη παρηγορία της. Διήλθον αἱ ἡμέραι καὶ οἱ μῆνες μετὰ τῆς ἀνυπομονήσεως τοῦ νὰ τὰς περιμένῃ, καὶ τῆς εὐχριστήσεως νὰ τὰς δέχεται καὶ ἀναγινώσκῃ. Τὰ πάντα ὅμως εἰς μίαν στιγμήν ἔπαυσαν. Αἱ νελευτεῖαι· εἰδήσεις προέλεγον ἐπαπειλούμενόν τινα κίνδυνον· πολλὰ ἰδιωτικὰ ἐπιστολαὶ ἀνηγγέλλον ἥδη τὴν γενομένην μάχην, εἰς τὴν ὅποιαν ἐφρονεῦθσαν τοσοῦτοι εὐγενεῖς, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Λουθερίνος ἀπέ-

θανεν ὡς ἦρας. Ὅποια ὑπῆρξε τότε ἡ θλίψις τῆς Κλημεντίνας! ὅποια ἡ ἀνησυχία καὶ στενοχωρία! Τέλος πάντων μέλις ἐδυνήθη νὰ βεβαιωθῇ ἕκτινος ἐπιστολῆς, καὶ ν' ἀνακουφισθῇ ὅπως οὖν ἔκτε τῆς ἀνησυχίας καὶ τῶν ταραχῶν φόβον· πλὴν ἡ γαλήνη αὐτῆς τῆς ψυχῆς δὲν διήρκεσεν, εἰμὴ πολλὰ ὀλίγον δίδει εἰς ἑτέραν τινὰ μάχην ὁ Λινδὸς ἐπληρώθη κατὰ τὸν δεξιὸν βραχίονα καὶ μολονότι ἔγραψε διὰ τοῦ πιστοῦ Ἰώνου, μολονότι τὴν ἐβεβαίωσεν, ὅτι τὸ τραῦμα ἦτον ἐλαφρὸν καὶ ἐπιπόλαιον, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἤθελεν ἐπούλωθῇ, μολοντοῦτο ἡ Κλημεντίνα δὲν ἤδυνάτο νὰ καθησυχάσῃ τὴν ἄκραν τῆς ψυχῆς τῆς ἀγωνίας. Τρυφερῶς ἀγαπῶσα, δὲν ἐδύνατο νὰ βεβαιωθῇ, εἰμὴ ἰδίους ὀφθαλμοῖς. Ὅθεν κατέλιπε τὰ κοράσια ὑπὸ τινι ἀσφαλῇ παιδαγωγῶν, ὃ ἄφησε μὲ τεθλιμένην καὶ ἀμφίβολον καρδίαν, καὶ ἐπεχείρησε μακρυὸν ταξείδιον, καὶ τοι τοσοῦτων ἐμποδίων παρόντων. Πυκνὴ ὁμίχλη, ὁρμῶι τραχεῖς καὶ ἀνώμαλοι, ἐχθρικά στρατόπεδα, πανταχοῦ διεσπαρμένα, δὲν ἤδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσωσιν οὐδὲ νὰ φοβίσωσιν αὐτήν. Ὅθεν βλέπει ἐκ νέου τὸν προσφιλῆ Λινδὸν, τὸν περιποιεῖται προσηκόντος, καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὰ κοράσια, φέρουσα τὴν χαροποιὰν εἰδήσιν τῆς ἐντελοῦς ἀναρρώσεως τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός των, ὅστις καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἀναλάβει, καὶ ὑπεκφύγει πολλοὺς.

Ὁμοίᾳ μὲ βράκιον τι, ἡρέμα βέρον, ἡ ζωὴ των ἤρχισεν τότε νὰ διέρχεται ἐν γλυκεῖᾳ ἀταραξίᾳ εὐάρεστοί τινες εἰδήσεις ἐποικίλλον οὕτως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν μονοτονίαν τῶν αἰσθημάτων των, καθὼς ἀνθὺλλίδιν τι ὠραίξει τὰς ἀτεράμους ὄχθας τοῦ βράκος. Ὁ Λινδὸς προεβιάσθη. Ὁ δὲ προβιασμένος οὗτος ἐχρησιμοποίησε κατὰ πολλὰ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, πλὴν ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος σπινθὴρ τῆς ἡδῆ προσεγγιζούσης ν' ἀποσβεσθῇ φλογός. Ὡς ἡλιακὴ τις ἀκτὶς, ἥτις μόλις διαλάμπει μεταξὺ τῶν πυκνῶν νεφῶν, καὶ χρυσώνει διὰ μίαν στιγμὴν τὰ ἔσχατα αὐτῶν μέρη, πάραυτα δὲ σκοτίζεται ὑπ' ἄλλων πυκνοτέρων, τὰ ὅποια κατασκοιάζουσι τὴν λάμψιν τῆς, οὕτως ἡ τύχη τῆς χρησιμοποίητος ταύτης οἰκογενείας ἐν τῇ θαλκτικωτέρᾳ ἐποχῇ, ἐπαπειλεῖτο ὑπὸ μέλανος καὶ ἀπαισίου σκότους.

Σιγῇ παρέρχομαι τὸ χρονικὸν διάστημα πολλῶν μηνῶν, καθ' ὃ ὁ Λινδὸς ὑπέστη πλείστα δυστυχίας, ἐταξείδευσεν πολλὰκις, πολεμῶν καὶ διατρέχων ὁδοὺς ἐπιφόρους, καὶ τόπους σχεδὸν ἀπροσήτους, ἐνθα, ἕνεκα τῶν πολλῶν κόπων, οὗς ὑπέστη, ἡσθένησε βαρέως, πλὴν κατ' εὐτυχίαν ἡ Κλημεντίνα δὲν τὸ ἔμαθε, εἰμὴ μετὰ τὴν ἐντελὴ ἀναρρώσιν του. Δὲν χρονοτριβῶ διηγούμενος τοὺς κόπους, τοὺς ὁποίους ὑπέφερεν εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Β... ἐν ὧρα δριμυτάτου χειμῶνος, μήτε τὴν νυκτερινὴν συμπλοκὴν, τὴν γενομένην πλησίον τοῦ Κ... ὅπου τὸ τάγμα, εἰς τὸ ὅποιον ὑπῆρτεν ὁ Λινδὸς, ἐδείξεν ἡρωικὴν ἀνδρείαν, ὅπου ὁ γενναῖος συνταγματάρχης Α... ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὁποίου ἐμάχετο, ἔπεσε κατετραυματισμένος, ὅπου τέλος πάντων αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξετέθη εἰς μέγιστον κίνδυνον, καὶ ἀπώλεσε τὴν ἀποσκευὴν του, τὴν ὁποίαν ἡ Κλημεντίνα ὀλίγῳ πρότερον εἶχεν ἀνακαινίσαι μὲ ταραχὴν ἐπιμέλειαν καὶ εὐχαρίστησιν, τοὺς ὥραίους του ἵππους, καὶ τέλος πάντων τὸν πιστὸν Ἰώνον, ὅστις ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας δὲν τὸν παρήτηρε ποτέ. Δὲν κάμνω μνηεῖαν τῆς ἀνησυχίας, τὴν ὁποίαν οἱ σύζυγοι ἐδοκίμασαν ἀποβαλόντες, ἕνεκα τῆς βραχυτήτος τῆς χειμερινῆς διαμονῆς, τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ διέλθωσιν ἡνωμένοι ἐκείνον τὸν χρόνον, οὐδὲ τῶν μικρῶν συμβάντων, τὰ ὅπερ

ὑπῆρξαν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀλληλογραφίας των ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐν τῇ ἐξοχῇ διαστροφῆς, μέχρι τῆς ἀποφάδος ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ δυστυχὴς Κλημεντίνα ἔλαβε διὰ τοῦ ταχυδρομείου τὴν θλιβεράν εἰδήσιν, ὅτι ὁ σύζυγός της ἐπληρώθη καιρῶς εἰς τὴν γαστέρα καὶ ὅτι τὸ τραῦμα ἦτον ἀπολύτως θανάσιμον.

Ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Κουνδῶρ, εἰς τὴν πεισματώδη συμπλοκὴν, τὴν γενομένην παρὰ τὸ ὄρος τῶν Ἑβραίων ἐπληρώθη ὁ Λινδὸς. Δὲν ἤδυνήθη δὲ νὰ μετενεχθῇ, εἰμὴ εἰς διάστημα ἐνὸς μιλίου ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, εἰς μικρὸν τι χωρίον πλησίον τοῦ Φραγκφορτίου. Ἐπεθύμει νὰ ἐπανιδί ἀκόμη μίαν φορὰν τὴν σύζυγον του μετὰ τῶν τέκνων του, καὶ ἐζήτηε ἀνυπομόνως νὰ σπεύσωσιν ὅσον τάχιον.

Ὡς περ ὁ κεραυνὸς, ὅστις πίπτων μετὰ κράτους ἐπὶ τινος χαμαιγείου καλύθης, ἀφαιρεῖ τὴν χαρὰν συνάμα καὶ τὴν ἐλπίδα ἀπὸ τοῦ κατοικοῦντος αὐτὴν χωρικοῦ, ὅταν, οὗτος διασπασθεὶς ἐκ τῶν φλογῶν, θεωρῇ ἐντρομος τὰ ἄθλια αὐτοῦ ἀποτελέσματα, οὕτως ἡ Κλημεντίνα, ἀπολέσασα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν στιγμὴν τὴν παροῦσαν καὶ τὴν μέλλουσαν εὐτυχίαν της, καὶ ἐντρομος γενομένη, ἕνεκα τοιαύτης λυπηρᾶς εἰδήσεως, δὲν ἤδυνάτο νὰ πεισθῇ, οὐδὲ ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς βαθείας δυστυχίας της. Βεβουθισμένη εἰς τὴν λύπην καὶ εἰς εἶδος τὴν ληθάργην, σιωπηλὴ καὶ ἀκίνητος, μόλις ἤδυνήθη νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ συζύγῳ της. Εὔρε δὲ αὐτὸν προσβεβλημένον ὑπὸ φλεγμονώδους πυρετοῦ, καὶ μὴ δυναμένη ν' ἀνβῇ εἰς τοιοῦτον λυπηρὸν θέαμα, δίδει αἱ δυνάμεις της εἶχον ἐκλείψει παντελῶς, ἐλείποθύμηνεν ἐπὶ τῆς κλίνης, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Λινδὸς κατέκειτο εἰς κατὰστασιν παραφροσύνης.

Ἡ θλίψις της δὲν ἤδυνήθη ν' ἀνακουφισθῇ, οὐδὲ διὰ τοῦ κλαυθοῦ. Οἱ ξηροὶ ὀφθαλμοὶ καὶ τὸ ἀκίνητον βλέμμα της ἦσαν οἱ μόνοι διερμηνεῖς τῆς στενοχωρίας, ἥτις τὴν διεβίβρωσκεν ἐνδομύχως. Ἡ ὑπερβολικὴ λύπη ἔχει τὸ προτέρημα νὰ συγκεντρώῃ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀπάσας τὰς ψυχικὰς δυνάμεις. Ἡ Κλημεντίνα δὲν ἄφησεν οὐδὲ στιγμὴν τὸν προσφιλῆ Λινδόν. Μάτην ἀνεζητήθη εἰς τὸ τραῦμα ἡ σφαῖρα, ἥτις εἶχε πληγώσῃ αὐτόν, ἡ δ' ἐλπίς κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἤλαττοῦτο, μέχρις οὗ τέλος τὴν ἐνδεκάτην ἡμέραν μετὰ τὴν ἔλευσιν τῆς Κλημεντίας, ἡμέραν ἀποφράδα, ὁ χαριέραςτος, ὁ περιπόθητος σύζυγος ἀφηρησάθη ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της. Ὁ ἀνεκτίμωτος οὗτος ἀνὴρ, ὁ ἔνθερος τῆς θρησκείας ζηλωτῆς, καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς, ἐπροσπάθησε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν Κλημεντίαν, νὰ ὑποστηρίξῃ διὰ τοῦ παραδείγματός του τὴν γενναίότητα τῆς ἀγαπητῆς συζύγου, καὶ νὰ εὐχῇ ἐκ βάθους καρδίας τὰ τέκνα του, δίχως ὅμως νὰ λησμονήσῃ ποσῶς νὰ δώσῃ τὰς ἀπαιτούμενας ὁδηγίας, καὶ νὰ συστήσῃ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τοὺς πρεσβυτέρους, τῶν ὁποίων εἶχε δοκιμάσει σταθερῶς τὴν καλοκἀγαθίαν.

Ἀνεκφραστός ἔσταθῃ ἡ ἀπελπίσις τῆς Κλημεντίας· εἶχε προῖδει βεβαίως τὴν δυστυχίαν, ἥτις τὴν κατέθλιβε, καὶ εἶχεν αἰσθανθῇ ἅπασαν τὴν πικρίαν καὶ φρίκην· πλὴν σπινθὴρ τις ἐλπίδος ὑπεστήριξε τὰς πεπτωκυίας δυνάμεις της μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ προσφιλὴς σύζυγος ἐξέπνευσεν εἰς τὰς ἀγκάλας της. Ἡ τελευταία αὕτη στιγμὴ ἤδυνήθη μόνῃ ν' ἀπο-

σβέση πάσαν ἐλπίδα ἀπὸ τὴν τοσοῦτον εὐαίσθητον καρδίαν της. Συνεκέντρωσεν ὅλας δυνάμεις ἅπασαν τὴν ἐπιμείναισάν αὐτὴ σταθερότητα, ἵν' αὐτιστῇ εἰς τὴν ἀπελπισίαν της πρὸς ἐκτέλεσιν ἐντολῶν τινων, τὰς ὁποίας ὁ σύζυγος εἶχεν ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτήν. Πλὴν μόλις ἐξετέλεσε τὰ τελευταῖα καὶ λυπηρὰ ταῦτα καθήκοντα, καὶ ἡ ζωηρότης ἅπασα νὰ ὑποκύψῃ ὤφειλεν εἰς τὴν θλίψιν. Ἡ Κλημεντίνα προσεβλήθη ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ, συνοδευομένου ὑπὸ παραφροσύνης καὶ μανίας, καὶ προσήγγισεν εἰς τοιοῦτον κίνδυνον, ὥστε ἡ ἀνάβρωσις ἐφαίνετο ἀνέλπιστος. Εἰς τοιαύτην κατὰστασιν οὕτα, ξένη εἰς ξένην γῆν, βοηθουμένη μόνον ὑπὸ τῶν ἀδυνάτων καὶ τεθλιμμένων κορασιῶν της, δὲν εἶχεν οὐδέν διὰ νὰ τὴν συνδραμῇ· μόνος δὲ ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου ἐκείνου, ἄνθρωπος τῷ ὄντι ἀξιοσέβαστος καὶ διὰ τὴν εἰλικρινὴ φιλάνθρωπίαν, καὶ διὰ τὴν μεγίστην συμπάθειάν του ὑπῆρξε τὸ ὑποστήριγμα αὐτῆς, ἡ παραμυθία, ὁ πατήρ. Ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, ἥτις τὸν ὁμοιάζε κατὰ πάντα, συνεμερίσθη τῶν τρυφερῶν φροντίδων του. Ἐπεσκέπτοντο καθ' ἑκάστην τὴν ἀσθενῆ, καὶ πολλὰ σπανίως τὴν ἄφρον μόνην. Προσεκάλεσαν τὸν καλλήτερον ἱατρὸν ἐκ τῶν περὶ καὶ ἔλαβον πᾶσαν φροντίδα διὰ τὰ τέκνα της, τῶν ὁποίων ἡ τρυφερά ἡλικία ἀπῆτει μεγίστην ἐπιμέλειαν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ θλίψις εἶχεν ἀνάγκην διασκεδάσεως. Οἱ εὐεργεταὶ οὗτοι εὗρον τὴν ἀνταμοιβὴν τῆς καλοκαγαθίας των εἰς τὸ ζωηρὸν συμφέρον, τὸ ὁποῖον ἀνεπαισθήτως συνέλαβον διὰ τὴν Κλημεντίνα, τὴν χρησιμοματῆν ταύτην γυναῖκα! Δὲν ὑπέφερον νὰ τὴν ἴδωσιν ἐπὶ πολὺ τοσοῦτον δυστυχῇ καὶ ταπεινῇ, δίχως νὰ τὴν ἀγαπήσωσιν. ὅσον τὴν συνελυποῦντο. Ἐφρόντισεν, ὡς προεῖρηται, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν Ἐδμόνδον τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν τῆς ἀσθενείας της. Τὰ πρῶτα ἐναγκαλισματὰ υἱοῦ τοσοῦτον ἀγαπητοῦ συνωδούθησαν ὑπὸ ἐνθέρμων καὶ πικρῶν δακρύων. Ἐν τοσούτῳ ἡ Κλημεντίνα εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἀνέλαβε, καὶ ὁ Ἐδμόνδος, παρηγορηθείς, διότι ἔβλεπεν αὐτὴν ὀσημέραι ἀναγεννωμένην, ἡδυνήθη εὐχαρίστως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ σύνταγμα του. Ἡ θλίψις ὅμως τῆς Κλημεντίας ἐφάνη, ὅτι ἔλαβε νέαν ἰσχὺν σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν υἱείαν τὴν, καθ' ἑκάστην βελτιουμένην, διότι ὁ διαβιδρώσκων τὴν καρδίαν της σκώληξ, ὅστις πρὸ πολλοῦ εἶχεν εἰσδύσει ἐν αὐτῇ, ἀνεζωογονήθη μετὰ νέαν ὁρμὴν, καὶ κατεσπάρατ' ἐν αὐτῇ.

« Πῶς! ἔλεγεν, ἐκεῖνος, ὅστις ἦτο τὸ πᾶν δι' ἐμὲ καὶ τὰ τέκνα μου, ὁ φίλος μου, ὁ πατὴρ των, ὁ φύλαξ τῆς ζωῆς των, τὸ ὑποστήριγμα μου, τὸ ἥμισυ τῆς ζωῆς, τὸ ἐλατήριον τῶν διαλογισμῶν μου, πῶς! δὲν ὑπάρχει πλέον! » καὶ ἐδυθίζετο εἰς ἄκραν ἀπελπισίαν. Διελογίζετο διηλεκτῶς τὸ παρελθόν, ἀνεπόλει τὸν καιρὸν, καθ' ὃν συνέζησε μετ' αὐτοῦ, ἐφαντάζετο τὴν εἰκόνα του, περιέγραφε τὸν ἔρωτά του, τὰς ἀρετάς του, καὶ ἔκλαιε πικρῶς ἐν ἑκάστη τῶν τοιούτων ἀναμνήσεων. Μυριάκις ἔφρεν εἰς τὴν μνήμην της καὶ τὰ καθέκαστα τῶν λόγων του· ἐνόμιζεν ὅτι τὸν ἀκούει εἰσέτι λαλοῦντα· ἐπάσχιζε νὰ ἐγγαράξῃ τοῦλάχιστον εἰς τὸν νοῦν τοιαύτας στιγμὰς, ἐξ ἀνιζομένης ἀνε-

πιστρεπτί, καὶ εὕρισκετο πάντοτε μόνη καὶ τεθλιμμένη.

« ὦ θάνατε! ἀνεόρα, ἀποχωρισμὲ παντός, ὅ,τι ἔχομεν ἀκριβὲς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ! σὺ μόνος ἀληθής· θλίψις τῆς παρούσης ζωῆς! σὺ παρὰ τῷ ὁποίῳ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ εἰσὶ μὴδὲν! σὺ, ὅστις κίμνεις καὶ ἐκάστην ἵνα νὰ προαισθάνεται τὴν λύπην, ἥτις τὴν βασανίζει! σὺ μᾶς χωρίζεις, σκληρὲ θάνατε, ἀπὸ τὰ ἀκριβέστερα αἰσθημάτων μας! ἡ τρυφερότης, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ἡδονὴν τοῦ βίου, διὰ σοῦ διασπαράσσεται! ποῦ νὰ εὕρωμεν παρηγορίαν διὰ τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα σὺ μᾶς προσξενεῖς; τίς θέλει ἀναπληρώσει τὸ μέγα κενόν, τὸ ὁποῖον σὺ μ' ἀφίνεις; θανασίμως τεθλιμμένη καὶ εἰς ἄφρον ἀδύνατος θρηνῶ διηλεκτῶς, καὶ ἡ καρδία μου καταπιεζομένη ἀνανεοῦται, καὶ τήκεται πάντοτε μετὰξὺ καθ' ἑκάστην ἐπανερχομένης ψυχικῆς ταραχῆς.

« Πλὴν σὺ ὑπομονικὴ θρησκεία, σὺ μόνη δύνασαι νὰ διαχύσῃς τὴν γλυκεῖαν παραμυθίαν καὶ τὸ βάλσαμον τῆς ἐλπίδος εἰς τὰς ἀνεωγμένας πληγὰς κατεσπαργμένης καρδίας! Ἐπουρᾷς ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπανιδώμεν ποτε ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἀπωλέσαμεν· ὦ πόσον ἡ θελητικὴ ἀρετὴ σου ἀνακουφίζει τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς ψυχῆς! Τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον πιστεύει τὴν αἰωνιότητα, ὑπερπηδᾷ μετὰ μεγίστην ταχύτητα τὰ στενὰ τοῦ χρόνου ὅρια, μεταβαίνει εἰς τελειότερον κόσμον, καὶ συναντᾷται μετὰ τῶν οἰκούντων αὐτὸν μακάρων. Τοιοῦτον γλυκὺ προαίσθημα ἀνυψοῖ τὰ ὀνειροπολήματα ἡμῶν, μέχρι τῆς ἰδανικῆς ἐκείνης εὐδαιμονίας, προσδοκούντων, ἄχρις οὗ ὁ χρόνος διαβρῆξῃ τὸν τῆς ἀπάτης πέπλον, καὶ κατορθώσῃ ν' ἀναστηθῶμεν, συνερχόμενοι ἐν κόσμῳ ἀγιωτέρῳ καὶ τελειωτέρῳ. »

Τοῦ Ἐδμόνδου ἐκεῖσε διατρίβοντος ἡ παρουσία καὶ οἱ παραμυθητικοὶ λόγοι παρείχον ἀνακούφισιν τινα εἰς τὰς θλίψεις τῆς Κλημεντίας. Οὗτος παρίστατο αὐτῇ πάντοτε μετὰ διακαῇ ἀφοσίωσιν ὡς ὑπερασπιστῆς καὶ ὑποστήριγμα τῆς ζωῆς της. Ἡ Κλημεντίνα ὑπεμεδία μετὰ μεγίστην συμπάθειαν διὰ τὰς γενναίας προτάσεις τῆς ζωηρᾶς τῶν φαντασίας. Πλὴν ἦδη τοιοῦτος παρήγορος ἦτον ἄπὼν, ἡ δὲ μοναξία καὶ στερήσις παντός, ὅτι εἶχεν ἀγαθόν, κατέτρυχον τὴν καρδίαν της.

Ἀφῆταμεν τὴν Κλημεντίνα, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ υἱοῦ της, δεομένην παρὰ τῇ κλίνῃ τῶν θυγατέρων της. Αὕτη ἀνηγέρθη ἐπειτα μᾶλλον εὐθυμος καὶ ἰσχυρὰ, ἐπλησίασεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἐνατένισε τὰ βλέμματά της πρὸς τὰς πεδιάδας. Οἱ ἀνεμοὶ ἤρχιζον νὰ διασκορπίζωσι τὰ νέφη, ὁ ἥλιος διέλαμπε διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ ὁ γλυκὺς ζέφυρος ἔπνεε ψιθυρίζων μετὰ τῶν φύλλων, ἅτινα ἐπισκίαζον τὰ παραθύρα τῆς σκηνῆς της.

— Τοιοῦτοτρόπως εἶπε, σπινθήρ τις ἐλπίδος ἀναφαίνεται μετὰ τῶν πυκνῶν νεφῶν τῆς κατατρυγούσης με θλίψεως. « Ὁ Ἐδμόνδος δὲν θέλει εἶσθαι ὁ ὑπερασπιστῆς τῶν ἀδελφῶν του καὶ τὸ ἡμέτερον ὑποστήριγμα; δὲν εἶναι ἡ μόνη μου ἐλπίς; καὶ ἡ τεθλιμμένη ψυχὴ μου δὲν ὑπεμεδίασε πολλαῖς καὶ μετρυφερὰν συμπάθειαν διὰ τὴν γενναίότητα τῶν σχε-

δίων του; Πλὴν ἀνεχώρησε· καὶ ἤδη δὲν αἰσθάνομαι ἄλλο τι, εἰμὲ λύπη διὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν του. »

Ἐνῷ οὕτω πως ἐσυλλογίζετο, ἡ θεραπαινὶς μάτην πολλάκις προσελθούσα, εἰσῆλθε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ, καὶ πρὸς παρηγορίαν τῆς παρεκάλεσε μετ' ἐπιμονῆς, ἵνα συναινέσῃ νὰ γευθῇ τι· συνελευσμένη αὐτὴν μετ' οὐκ ἐπιθυμητῆς, ὥστε ἀνεπαίσθητος ἔρχισαν μετὰ μεγάλην οἰκειότητα ἐκτεταμένην συνομιλίαν, ἐν ᾗ ἡ τεθλιμμένη καρδιά τῆς Κλημεντίνας εὗρεν ἀνακούφισιν τινα. Ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τῆς καλῆς αὐτῆς νεάνιδος καὶ τοῦ ἐπανελθόντος Ἀρρίγιω. Οὗτος ἦτον ὁ πιστὸς ὑπὸν ἡγετῆς, ὅστις ἀντικατέστησε, παρὰ τῷ Κυρίῳ Λινδοῦ, τὸν πιστὸν Ἰῶννην. Αὐτὸς ἐπιφορτίσθη, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του, νὰ μεταφέρῃ τοὺς ἱπποὺς καὶ τὴν ἀποσκευὴν εἰς τὸ σὺνταγμα, καὶ νὰ κομίσῃ πολλὰς οὐσιώδεις ἐπιστολάς, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἐπεριμένετο ἡ ἐπάνοδος του, μετὰ τὴν ὁποίαν ὥρειλε νὰ συνοδεύσῃ τὴν Κλημεντίναν ἐν τῷ τῆς εἰσαρμένης τόπῳ, νὰ συνδράμῃ αὐτὴν εἰς τὴν διάταξιν τῶν πραγμάτων, καὶ ὕστερον ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὴν οἰκίαν του.

Τὴν ἐπισύσταν πρὸς τὸ ἐσπέραιον ἡ Κλημεντίνα ἐκάθητο ὑπὸ τινος ἐκ θάμνων πρασίνων ἀψίδα ἐν τῷ περιβολαίῳ τοῦ ἐφημερίου. Τὰ δύο κοράσια ἔπαιζον πρὸ τῆς ἡνεωγμένης θύρας, ἐνῷ αὐτὴ ὠμίλει μετὰ τῶν φίλων περὶ τῆς προσεχοῦς ἀποκαταστάσεώς της· ὡς πόσον ἐλυπεῖτο, διότι δὲν συνεμορφώθη μετὰ τὴν γνώμην τοῦ προσφιλοῦς Λινδοῦ ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, καὶ διότι δὲν ἠκολούθησε τὰς συμβουλὰς του! Ἀναμφιβόλως ἦτο βεβαία περὶ τῆς συγκαταθέσεώς του, εἰς πᾶν ὅτι, ἡδύνατο νὰ τῇ συμφέρῃ· πλὴν ἐπεθύμει ἐπίσης καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ συμμορφώθῃ μετὰ τὰς παραγγέλιας του ὡς πρὸς τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ ἐπιχειρήσῃ.

— Ἀγνοῶ, ἔλεγεν αὐτῇ ὁ καλὸς ἱερεὺς, εἰς πρέπη νὰ ἐγκρίνῃ τις τὸ σχέδιόν σας, κυρία! πλὴν νομίζω, ὅτι ἡθέλετε εἶσθε ἀσφαλεστέρᾳ εἰς μεγάλην πόλιν, διαμένουσα ἢ εἰς μικράν· θέλετε ζῆσαι ἐκεῖ ἐλευθερωτέρᾳ, θέλετε ἔχει ὀλιγωτέρας γνωριμίας, ὀλιγωτέρας σχέσεις, θέλετε εὐρεῖ εἰς τὴν Δρέσδαν γνωστὸν τινα, φίλον τινα, ὑποστήριγμά τι τέλος πάντων.

— Αἰ! ἀγαθὲ φίλε, ἐκεῖνον, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔκαμα τὰς γνωριμίας... μετὰ τοῦ ὁποίου ἀπέκνησα τοὺς φίλους τούτους... ἐκεῖνον τὸν ἀπώλεσα, ὥς ἄνευ αὐτοῦ... ἔρημος... ὅλ' αὐτὰ θέλουν καταπιεράσαι περισσότερον τὴν καρδίαν μου· ἡ θλίψις μου θέλει ἀναγεννηθῆναι εἰς πᾶσαν συνάντησιν, καὶ αἱ πληγαί μου δὲν θέλουν ἐπουλωθῇ ποτε.

— Πλὴν ὁ χάρις, καλὴ μου φίλε, ἀπαμβλύνει τὴν σφοδρότητα τῆς θλίψεως.

— Ἀ! ὅχι, ὅχι, σιδαστὲ διδάσκαλε, εἰς ἐμὲ δὲν θέλει ἐλαττωθῇ ποτὲ αὐτὸ τὸ λυπηρὲν αἰσθημα. Εὐχομαι μόνον νὰ ἐπιζήσω μικρὸν εἰσέτι διὰ ν' ἀναβρέψω καὶ συνδράμω τ' ἀδύνατα καὶ δυστυχῆ τέκνα μου. Νὰ λησμονηθῶσιν ὅμως, ἢ νὰ ἐλαττωθῶσιν αἱ θλίψεις μου; τοῦτο, νομίζω, ποτὲ δὲν θέλει γίνεαι. Ἡ ζωὴν ἐνθύμησις εἶναι καθήκον τοῦ ἔρωτος· τὸ ἀντικείμενον, δι' ὃ λυπούμεθα, πρέπει νὰ τὸ ἀναπολώμεν

διηγετικῶς εἰς τὴν φαντασίαν μας, ἀφοῦ κατὰ δυστυχίαν τὸ ἐστέρηθημεν.

— Καὶ ὅμως κρίνατε κάλλιον, κυρία! ἡμεῖς ἐζήσατε ἤδη ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀποκεχωρισμένη τοῦ συζύγου σας καὶ μεμονωμένη.

— Ναί! πλὴν ἐζῶν καὶ ἡλιζῶ· ἡμῖν βεβαία, ὅτι θέλω τὸν ἀπολαύσει, εἰ καὶ ἀπόντα. Θεέ μου! ὁ ποῖός ἀπειρος διαφθορά! Ὁπωσδήποτε ἂν ἔχη, δὲν δύναμαί ποτε ν' ἀποφασίσω εἰς τὸ νὰ ἐκτεθῶ καὶ πάλιν εἰς τὴν τύρβην τοῦ κόσμου. Θέλω νὰ μείνω ἀγνώστος, θέν ἐπιθυμῶ σχέσεις, οὐδὲ φίλους.

— Ἀλλ' ὁποία εὐτυχία νὰ ἔχη τις φίλους!

— Ἐχω φίλους, γέροντά μου, πιστεύω δὲ καὶ ἐλπίζω, ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις δὲν θέλει δυνηθῇ ποτε νὰ μοὶ ἀφαιρέσῃ αὐτούς.

— Ἀπατάσθε, κυρία, πάντα ἐν τῇ φύσει τόσον τὸ ἠθικόν, ὅσον τὸ σωματικόν ἀπαιτεῖ τροφήν· καὶ πᾶν ὅ,τι στερεῖται ταύτης παραλβεῖ ἀνεπαίσθητως. Τὰ ὁμοιωτὰ καθήκοντα, ὁ ἔρως αὐτός, ἡ συμφωνία τῶν ἡθῶν, τρέφουσι τὴν φιλίαν καὶ εἰσιν οἱ ἐσωτερικοὶ δεσμοί, διὰ τῶν ὁποίων συνδέονται ἀλλήλοις. Τούναντιον, ἡ ἀπομάκρυνσις ἐξασθενίζει κατὰ μικρὸν τοὺς δεσμοὺς τούτους, καὶ τέλος τοὺς διαρρήγγυει ὁλοτελῶς.

— Εἰς ἄλλην τινα παρὰ τὴν καρδίαν σας λαλεῖτε, φίλε μου; ὁ συνδέων ἡμᾶς δεσμὸς θέλει δυνηθῇ ποτε νὰ διαρραγῇ; Τοιαῦται σχέσεις ἤθελον εἶσθαι παραπολὺ δυσάρεστοι· τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως, σὰς διαβεβαιῶ, ὅτι ἡ συνδέουσα ἡμᾶς φιλία θέλει εἶσθαι ἀδιαρρήκτος.

— Ἀκριβὴ φίλη, εἰσθε ἡ φίλια μου νὰ σὰς χρησιμεύσῃ! Πιστεύσατέ μοι, ὅτι, καὶ ἂν διὰ τῆς φιλίας δὲν ἡμῖν συνδεδεμένοι, θέλω διατηρήσει ἐφ' ὅρου ζωῆς προσφιλεῖ καὶ ἱερὰν τὴν ἀνάμνησίν σας. Πλὴν εἶμαι ἄνθρωπος τέλος πάντων· ἡ παρουσία ἐμφυχώνει, ἀναζωπυροῖ ἅπαντα τὰ αἰσθήματα. Τούναντιον δὲ ἡ ἀπουσία ἀποναρκνώνει αὐτὰ, καθότι τοιαύτη εἶναι ἡ ἀνθρώπινος ἀδυναμία.

— Ἐστῶ, ἔχετε δίκαιον· ἂν καὶ ἐνταῦθα, ἔνθα εἶμαι ξένη καὶ δυστυχὴς, εὗρον τὸν καλλίτερον φίλον, δὲν θέλω ἐλπίσει εἰς τὸ ἐξῆς μετὰ πλειοτέραν πεποίθησιν, ὅτι πανταχοῦ θέλω εὐρεῖ, ἂν ὅχι φίλον, τοῦλάχιστον συμπληρωτικὴν τινα καρδίαν;

(Ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ.

Ὁ Γεώργιος Λουζέλος πολλὰ νέος ἐτι, ἔδειξε κλίσιν ἀκατάσχετον πρὸς τὰς περιηγήσεις· ἠθελεν, ὡς ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος Ὀδυσσεύς,

«Πολλῶν ἀνδρῶν νέον γυνῶναι καὶ ἄστεα ἰδεῖν.»

Τίνας μὲν τὸ ἐμφυτον τοῦτο πάθος ἀπέδιδον εἰς τὴν φυσιολογικὴν ἐπιρροήν δύο ἐξοχῶν, (ὕβων) αἰτινες προεῖχον κατὰ τὰς ἐσωτερικὰς ἀκρας τῶν ὀφρῶν του, τίνας δὲ ἐνόμιζον αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῶν θαυμασιῶν διηγήσεων δι' ὧν ὁ μακαρίτης πατὴρ αὐτοῦ